

det vil sige de underordnede Domstole, som hæve sig over den stedlige Indflydelse, der træde ind deels som Dommere i de vigtigste Sager, og deels som Overdommere over de mindre Sager, kunne bringes ilive og benyttet, og forberede Rævningsinstitutionen saaledes, at Rævningerne komme til at støtte sig til Noget, som eksisterer og som haandhæver Mundtligheden og alle de Former, som med Tiden skulle bruges ved Rævningeretterne. Det er Sverren for at faae Rævninger, der driver os fremad til Noget, som kun kan undergrave Rævningssystemet ved strax at indføre det. Det er Indflydelsen af en Domstol, der staaer paa et høiere Stadium end den stedlige Domstol og opfatter Sagen anderledes, end Underdommeren maaffee kan gjøre, som vi trænge til; det er denne Overlevering af Papirer fra den ene Ret til den anden, hængende sammen med vore inkvisitoriske Undersøgelser og Forundersøgelser, og Førstedom, som vi skulle af med. Dette bringer mig til det næste Punkt, jeg vil omtale — men jeg skylder dog først at komme til, hvad jeg mener er urigtigt i de Begrænsninger, man her har opstillet imellem de Sager, der skulle henvises til Rævningeretterne, og de, der ikke skulle det; fra nogle Sider har man som Begrænsning opstillet 2 Aars Straffearbejde og fra andre Sider har man raadet til at holde sig til Forbrydelsens særlige Beskaffenhed; fra Justitsministeren have vi hørt, at han har seet sig nødt til at holde Begrænsningen efter Straffemaalet, medens han, naar han endelig kom til at udarbejde Forslaget under andre Forudsætninger, ikke skulde være utilbøielig til at tage begge Dele, baade Straffens Størrelse og Forbrydelsens Beskaffenhed under Overveielse. Nu troer jeg, at naar vi see hen til Sagens Natur, kunne disse to Dele ikke paa denne Maade slaas sammen og tages under Overveielse, thi det forekommer mig, tillad mig at sige det ligeoverfor Mænd, der ere saa dybt indviede i Retsvidensskaben, ikke at være forstandigt. Definitionen af en Forbrydelse igjennem Straffens er et Forsøg paa at afsmaale og til hinanden at afpasse inkommensurable Størrelser; vi kunne ikke Andet, vi maae forsøge det, men vi skulle tilstaae, at det egentlig ikke er fornuftmæssigt. Det gaaer i den Henseende med

Retsvidensskaben, som det er gaaet med Lægevidensskaben, at altsom den er begyndt at blive mere videnskabelig, er den bleven en større og større Tvivler mod sig selv. Den Tvivl, som Retsvidensskaben for Diebliffet har lagt dybt i alle de Mænds Hjertter, som med størst Alvor beskæftige sig dermed, viser alle Landes Lovgivning; de tør ikke sige: Til den Forseelse hører den bestemte Straf, men de give Straffene et saadant Spillerum, at de ligesaa godt kunde sige til Dommerne: Vælg en Straf efter Eders eget Skjøn. Hvor nødvendig end hele denne Lovskrivning er for Samfundet, saa maa det dog tilstaaes, at den ikke er Andet end en Samling af Recepter, der kunne bruges efter Tid og Leilighed. For Diebliffet, som vor Opfattelse er, som vor Maade at leve sammen paa er, kunne vi ikke mere bruge at pidse, vi kunne ikke mere knibe med gloende Tænger, men saa bruge vi noget Vand og Brød; vi bruge 5 Dages Vand og Brød, 10 Dages Vand og Brød, 1 Aars Fængsel, alt eftersom vi troe det kan passe bedst — men det er Alt sammen kun Forsøg paa at nærme sig det Rette. Naar man derfor vil tage Straffegraden som en Regel, hvorefter man skal bedømme noget saa Vigtigt som det, hvor langt disse Domstoles Naadighed skal gaae, saa bygger man paa løs Grund. Gaaer man den anden Vej og siger: Vi ville holde os til Forbrydernes Art, saa ere vi ikke et Skridt videre; det er noget Systematisk, noget Theoretisk, men i den virkelige Verden er det noget meget Tvivlsomt. Nei, hvad er det, vi her ville? Vi have i en lang Række af Aar havt den inkvisitoriske Forsølgingsmaade, som, kommende til os borte fra, havde fortrængt vor nordiske Maade at behandle Retsvæsenet paa, og gjorde sig gjældende igjennem Pinebænken og senere piintligt Forhør. Pinebænken overvandles af det piintlige Forhør; men det kunde vi heller ikke bruge, da det gik ud over alle Grændser; saa piinte vi lidt mindre, piinte vi efter andre Metoder. Nu er man bleven staaende ved at pine gjennem lidt mindre Fængsel og flere Spørgsmaal, mere Snak o. s. v., men vi pine — det ligger i den inkvisitoriske Forsølgingsmaade. Der er ingen Mellemting mellem enten at forfølge pinende eller at være tilfreds med det for-